

چرا تشخیص زودهنگام سرطان مهم است؟

سالانه هزاران مورد ابتلا به سرطان در ایران و میلیون‌ها مورد در جهان رخ می‌دهد که در صورت تشخیص به موقع و زودهنگام، تومور در مراحل اولیه و محدود بوده، در نتیجه درمان آن آسان‌تر و امکان کنترل و بهبود کامل آن بسیار زیاد است.

حتی برای کسانی که بقای کلی سرطان در آن‌ها ضعیف است، شناس زنده ماندن در زمان تشخیص زودتر، بیشتر خواهد بود. دو جزء اصلی در برنامه‌ی تشخیص زودرس سرطان وجود دارد: یکی آموزش و ترویج تشخیص زودرس و دیگری، انجام غربالگری.

تفاوت تشخیص زودهنگام و غربالگری چیست؟

معنای تشخیص زودهنگام این است که ما علائم هشداردهنده‌ی سرطان را بدانیم تا اگر این علائم را در خود پیدا کردیم به سرعت به مراکز بهداشتی درمانی مراجعه کنیم. اما معنی غربالگری این است که در افرادی که هیچ علامت هشداردهنده‌ای برای سرطان ندارند اما به دلیل شرایط جنسی (مثلا سرطان پستان) یا سنی خاص (مثلا سن بالای ۵۰ سال در سرطان پستان) بالقوه در معرض سرطان هستند، اقدامات تشخیصی انجام گیرد.

بسیاری از سرطان‌ها تنها با معاینه پزشکی و آزمایش‌های تکمیلی تشخیص داده می‌شوند که از جمله آنها سرطان‌های پستان، دهانه رحم و روده بزرگ است.

لازم است هم بیمار و هم ارائه‌دهندگان مراقبت‌های بهداشتی به اهمیت تشخیص زودهنگام و انجام فعالیت‌های غربالگری سرطان پایبند باشند که منجر به بهبود نتیجه و کاهش اتلاف منابع می‌شود.

شرایط پیشنهاد غربالگری چیست؟

برای اینکه اقدامات غربالگری یک بیماری را در یک گروه جمعیتی خاص که هیچ علامتی ندارند انجام دهیم، باید آن اقدام غربالگری شرایط خاصی داشته باشد:

- ساده باشد.
- ارزان باشد.
- مقبولیت عمومی داشته باشد.
- حساسیت بالا داشته باشد (منفی کاذب کمی داشته باشد).
- اختصاصیت قابل قبولی داشته باشد (مثبت کاذب قابل قبولی داشته باشد).

• در صورتی که بیماری با این روش پیدا شد، درمان مناسبی در علم پزشکی برای آن وجود داشته باشد.

• در صورتی که بیماری با این روش پیدا شد و درمان مناسب هم شد، طول عمرش افزایش یابد یا دست کم کیفیت زندگی‌اش بهتر شود.

به همین دلیل است که روش‌های غربالگری فقط برای سرطان‌های پستان، روده بزرگ و دهانه رحم توسط سازمان جهانی بهداشت پیشنهاد شده است.

چه علائمی ما را به فکر بررسی بیشتر می‌اندازد؟

احتمال پیشگیری از سرطان‌های شایع زیاد است چرا که سرطان در بسیاری از موارد در مراحل اولیه قابل درمان است. بنابراین هیچ‌گاه از ترس احتمال تشخیص سرطان، از مراجعه به پزشک خودداری نکنید.

علامت‌های هشدار دهنده در مورد ابتلا به تمامی سرطان‌ها این موارد است:

- ابتلا به سرطان در اقوام درجه یک
 - تغییر در خال‌های پوستی
 - زخم‌های بدون بهبودی در طی دو هفته
 - توده در هر جای بدن
 - سرفه یا گرفتگی صدای طولانی
 - اختلال بلع یا سوءهاضمه طولانی
 - استفراغ یا سرفه خونی
 - اسهال طولانی یا بروز یبوست جدید
 - خونریزی غیرطبیعی ادرار، مدفوع، واژن، نوک پستان
 - بی‌اشتهایی یا کاهش وزن بی‌دلیل
- مهم‌ترین علائم هشداردهنده‌ی سرطان پستان موارد زیر هستند:

۱. توده‌ی پستان یا هر تغییر در شکل یا قوام پستان
۲. توده‌ی پستان بزرگ شونده، ثابت یا سفت
۳. مشکلات دیگر پستان با یا بدون توده قابل لمس از جمله:
 - تغییرات اگزمایی پوست
 - فرورفتگی نوک پستان
 - پوست پرتقالی
 - زخم
 - ترشح یک طرفه از نوک پستان به ویژه ترشحات خون‌آلود
 - توده در زیر بغل

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی گیلان

تشخیص زودهنگام سرطان

گروه هدف: همه‌ی افراد جامعه

بیمارستان امام حسن مجتبی (ع) فومن

واحد آموزش سلامت

دی ۹۸ (بازنگری بهمن ۱۴۰۰)

سرطان با خود مراقبتی و امید قابل پیشگیری و درمان است.

منبع:

<http://iec.salamat.gov.ir>

برای کسب اطلاعات بیشتر یا در صورت داشتن انتقاد و پیشنهاد با واحد آموزش سلامت بیمارستان امام حسن مجتبی (ع) فومن تماس بگیرید:

۰۱۳۳۱۷۳۷۰۹۶

۰۱۳۳۱۷۳۷۰۹۷

یا به قسمت سؤالات متداول در وبسایت بیمارستان مراجعه فرمایید:

<https://foumanh.gums.ac.ir/>

مهمترین علایم هشداردهنده‌ی سرطان دهانه رحم موارد زیر هستند:

- خونریزی غیرطبیعی زنانگی (از جمله پس از نزدیکی جنسی، در فواصل دوره‌های قاعدگی و پس از یائسگی)
 - ترشحات بدبوی واژینال
 - درد هنگام نزدیکی جنسی
 - هر کدام از موارد بالا همراه با توده قابل لمس شکمی یا درد پایدار شکمی یا کمری
- سرطان روده‌ی بزرگ نیز یکی از شایع‌ترین سرطان‌ها در ایران و جهان است که علایم هشداردهنده‌ای دارد. بررسی دقیق‌تر شرح حال پزشکی، انجام آزمایش از نظر کم‌خونی و معاینه‌ی شکم و راست روده توسط پزشک پیش از انجام اقدامات دیگر مانند کولونوسکوپی نیاز است:
- خونریزی دستگاه گوارش تحتانی در طی یک ماه اخیر
 - یبوست در طی یک ماه اخیر با یا بدون اسهال، درد شکم و احساس پر بودن مقعد پس از اجابت مزاج
 - کاهش بیش از ده درصد وزن بدن در طی شش ماه همراه
 - با یکی از علایم بالا

